

1956 október 23

60 éves évforduló

Dr. Csordás Ádám

Ünnepi beszéd
az Innsbrucki Magyar Házban

2016 október 21-én

Kedves Honfitársaim!

Ma ünnepeljük itt az Innsbrucki Magyar Házban az 1956-os forradalom 60. évfordulóját.

Meghajolunk mindazok előtt, akik 60 évvel ezelőtt, először, mint békés tüntetők tiltakoztak a sztálinista diktatúra ellen, és később fegyverrel a kezükben szálltak szembe az erőszakkal, még akkor is, amikor a szuperhatalom, a Szovjetunió hadseregével álltak szemben.

Szomorú szívvel gondolunk ma mártijainkra, akik a harcokban, vagy mint békés tüntetők a sortüzekben veszítették életüket. Gondolunk azokra, akik az Andrássy út 60-ban, a recski bányában és sok más helyen a Rákosi rémuralom ÁVÓsai fizikai kényszerének voltak kiszolgáltatva. Gondolunk azokra, akiket a forradalom leverése után a Kádár rendszer börtönudvarain kivégeztek, és mindazokra, akiket 56 után bebörtönöztek. A forradalom leverése utáni években, a Kádár rendszer megtorlásai során 229 civil személyt végeztek ki 56-os szerepük miatt.

A titkosítás alól 1993-ban feloldott statisztikai adatok szerint 2652 magyar és 720 szovjet állampolgár veszítette életét a forradalom során.

Ma - visszatekintve 60 év távlatából - tegyük föl a kérdést: Mit jelent nekünk, mi mindent jelent nekünk ez legfiatalabb, de immár 60 éves nemzeti ünnepünk?

Először is megerősít minket abban, hogy a reményt sohasem szabad feladni. Habár hosszú évekig úgy tűnt, hogy a szovjet vagy kínai típusú kommunista rendszer sohasem fog megszűnni, és annak ellenére, hogy az 56-os forradalmat leverték, Magyarország ma egy demokratikus szabad ország. A Szovjetunió megszűnt létezni és a kínai kommunizmus sem az már, ami Mao idejében volt. Erre a történelmi tanulságra hivatkozva: Legyen október 23-a a soha meg nem szűnő magyar reménység ünnepe!

Ne felelejtjük el nagylelkűen és hamar a kommunista diktatúrák bűneit és az áldozataik szenvedését!

A második világháború megemlékezéseinél, midig elhangzik a felhívás, hogy a legnagyobb hiba a feledés, nem szabad elfeledni a múltban elkövetett bűnöket és az áldozatok szenvedéseit.

Ilyen értelemben, legyen október 23-a, nemzeti forradalmunkon túlmenően, megemlékezés a bolsevik sztálinista rendszerek bűncselekményeire. Az áldozatok szenvedései ne boruljanak feledésbe. Érezzük magunkat lekötelezve gondoskodni arról, hogy Európában Marxra és Leninre hivatkozó kommunista diktatúrák soha többé ne jöhessenek létre.

Az 56-os forradalom a hidegháború korszakában tört ki. Ezt a korszakot az általános bizalmatlanság, gyanúsítás és erőszakra való készenlét jellemezte, amely úgy az országok, mint az egyének közötti kapcsolatot mérgezte meg. A hidegháború kölcsönös fenyegetései voltak végül is annak az okozója, hogy a XX. Pártkongresszus és Hruscsov ellenére, a forradalom leverése mellett döntöttek Moszkvában. Tehát okt. 23-a legyen az a nap is, amely arra figyelmeztet, hogy Európában ne legyen semmiféle olyan változás, amely Európa népei között megint egy hidegháborús helyzetet idézhetne elő.

1956 október 23-hoz előfutárként kapcsolódnak a Szovjet Kommunista Párt XX. Kongresszusa, a poznani lengyel munkásfelkelés, a sztálinisták bukása és Gomulka szabadon bocsájtása. Moszkvában a XX. Pártkongresszus 1956 február 14-től 26-ig tartott. Itt betegedett meg a lengyel sztálinista Boleslav Bierut és halt meg még Moszkvában március 12-én. Ezután az addig bebörtönzött Gomulka szabadlábra került. Június 25-én tört ki a lengyel munkásfelkelés a poznani Lokomotív gépgyárban. Október 19-én szovjetellenes tüntetések kezdődtek lengyel városokban. Október 21-én Gomulkát megválasztották a Párt első titkárának és október 24-én mondta történelmi beszédét Varsóban több százezer ember előtt - már, mint nemzeti hős. Nem csoda, hogy a lengyelországi események lelkesedést váltottak ki Budapesten, ahol október 23-án tüntető tömeg gyűlt össze a Bem szobornál, amelynek talpazatán délután 3-kor Veress Peter beszédet mondott és Sinkovits Imre elszavalta a Nemzeti Dalt.

Rajk Lászlót már csak újratemetni lehetett október 6-án, mert a Rákosi, Gerő és Kádár elvtársak gyilkos rendszere nem tudott börtönbüntetéssel kielégülni és Rajkot 1949 október 15-én felakasztották.

Mennyivel más, békésebb történelmi napok lehettek volna Magyarországon, ha Rajk László, úgy, mint ez Gomulkával történt, börtönből szabadult volna ki 56-ban. A moszkvai pártkongresszusra és a lengyelországi eseményekre hivatkozva,

október 23-ában a kelet-európai népek kibékülésének és szolidaritásának ünnepét is lehetne látni.

Mindenek előtt azonban: október 23-a a magyar egység ünnepnapja. Az 56-os forradalom az egységes magyarság példátlan megnyilvánulása volt. A baloldal ugyanúgy, mint a jobboldal döntő szerepet játszott az 56-os forradalmat megelőző fejleményekben, és egyesítve jelen volt a forradalom barikádjain. Fiatalok ugyanúgy, mint idősebb emberek, diákok, értelmiségiek, munkások és parasztok, egy egész nép, eggyé vált egy egyesítő nemzeti lélekben. Ez az egységes magasabbrendű lelki állapot jellemezte a forradalom napjait. Ezt az emelt lelki állapotot egy egész népben nehéz közelebbről leírni, de aki megélte, mint például én mint gimnazista, sohasem fogja elfelejteni.

Október 23-a a nemzeti öntudat feltámadásának és megújulásának ünnepe is. Az 56-os szabadságharcosok nemcsak a diktatúra, az önkényuralom és az idegen katonai megszállás ellen harcoltak: Egy nemzeti gyökereitől és ezeréves keresztény kultúrájától megfosztott, felháborodott nép utasította el az internacionalista elidegenedést, és találta meg újra önmagát.

Hogyan látjuk most 2016-ban az 56-os ideálok megvalósulását a mai világ tükrében? Örömmel állapítjuk meg, hogy Magyarország, mint stabil demokrácia az Európai Unió tagja, és ezeréves nemzeti kultúránknak megvan a helye a Magyar Állam társadalmi értékrendjében.

A pozitív oldalon azt is meg lehet állapítani, hogy az orosz néppel szemben népünkben semmiféle gyűlölet vagy bosszúvágy nincs, hanem egymást tisztelő és megbecsülő partnerek lettünk Tolsztoj és Dosztojevszkij népével, a jószomszédság és közös európai kultúra értelmében.

Az 56-os forradalom napjaiban Nagy Imre miniszterelnök kormánya úgy döntött, hogy Magyarország kilép a Varsói Szerződésből, és Svájc és Ausztria mintájára semleges ország lesz. Annak ellenére, hogy azóta a Varsói Szerződés szövetsége megszűnt, a NATO, védelmi szerződésből egy agresszív katonai szövetséggé vált, amely ENSZ határozatok nélkül támadhat meg területén kívüli államokat. Ez nem teszi a világot biztonságosabbá. Napjainkban tanúi vagyunk a NATO államok háborúinak, amelyekben európai érdek nem látható, ellenkezőleg, káros hatásuk közvetlenül is elérte Európát. A háború a mindenek legrosszabbja. Az 56-os posztulátum, hogy Magyarország, Svájc és Ausztria példájára és

mellett, legyen egy külföldi katonai támaszpont nélküli semleges ország, nem valósult meg. Pedig ez kétségtelenül az európai béke és biztonság érdekét szolgálná.

Most engedjétek meg, hogy fölolvassam Nagy Imre miniszterelnök 1956 nov. 1-jén tartott rádióbeszédét. Nagy Imre beszéde hozzon minket közelebb ma este az 56-os eseményekhez és jelenítse meg bennünk a forradalom győztes napjait.

Nagy Imre rádióbeszéde

1956. november 1.

Magyarország népe!

A magyar nemzeti kormány a magyar nép és a történelem előtti mély felelősségérzettől áthatva, a magyar nép millióinak osztatlan akaratát kifejezve kinyilvánítja a Magyar Népköztársaság semlegességét. A magyar nép, a függetlenség és egyenjogúság alapján az ENSZ alapokmánya szellemének megfelelően igaz barátságban kíván élni szomszédaival, a Szovjetunióval és a világ valamennyi népével. Nemzeti forradalma vívmányainak megszilárdítását és továbbfejlesztését óhajtja anélkül, hogy bármelyik hatalmi csoportosuláshoz csatlakoznék.

A magyar nép évszázados álma valósul meg ezzel. A forradalmi harc, melyet a magyar múlt és a jelen hősei vívtak, végre győzelemre vitte a szabadság, a függetlenség ügyét! Ez a hősi küzdelem tette lehetővé, hogy népünk államközi kapcsolataiban érvényesítse alapvető nemzeti érdekét, a semlegességet.

Felhívással fordulunk szomszédainkhoz, a közeli és távoli országokhoz, hogy tartsák tiszteletben népünk megmásíthatatlan elhatározását. Most valóban igaz az a szó, hogy népünk olyan egységes ebben az elhatározásban, mint történelme során még talán soha.

Magyarország dolgozó milliói!

Védjétek és erősítsétek forradalmi elszántsággal, önfeláldozó munkával, a rend megszilárdításával hazánkat, a szabad, független, demokratikus és semleges Magyarországot!

(Elhangzott 1956. november 1-jén 19 óra 53 perckor a Kossuth Rádióban.
Megjelent: Népszabadság 1956. november 2.)

Ugyanez este tíz órakor Kádár is beszédet mondott a rádióban. A beszéd egy reggel rögzített felvételtől forgott, Kádár ugyanis ez nap az esti órákban Münnich Ferenc belügyminiszterrel, repülőgépen távozott Moszkvába, ahonnan aztán – mint ismeretes - nov. 4-e után 17 szovjet hadosztály kíséretében tért vissza.

Kádár beszédéből csak néhány mondatot szeretnék felolvasni:

"Történelmünk e nagyszerű, de – súlyos órájában felhívunk minden magyar dolgozót, akit a nép és haza odaadó szeretete vezérel, hogy csatlakozzon pártunkhoz, melynek neve: Magyar Szocialista Munkáspárt..... A párt tagja lehet egyéni jelentkezés alapján minden magyar dolgozó, aki magáévá teszi az előbbi elveket és nem terheli felelősség a Rákosi-klikk bűnös politikájáért és uralmáért. A párt lapot ad ki, melynek címe: Népszabadság."

Mindkét beszéd benne volt a november 2-án először megjelent Népszabadságban.

A kommunista párt elnevezése a Rákosi időszakban *Magyar Dolgozók Pártja* volt. A Kádár által átvett kommunista párt *Magyar Szocialista Munkáspárt-ra* változtatta nevét, mint a november 1-jén tartott beszédben ki lett hirdetve. Egy további metamorfózison ment át a párt neve a rendszerváltás után: azóta *Magyar Szocialista Párt*.

A kommunista párt lapja a Rákosi rendszerben a *Szabad Nép* nevet viselte. Kádár a pártlapot átnevezte *Népszabadság*-nak. Visszatekintve ez cinikus szójátéknak, csaknem rossz viccnek tűnik.

Végül is tegyük fel a kérdést: Mit jelent ez a nemzeti ünnepünk nekünk, külföldön élő magyaroknak?

Október 23-án különösen érezzük történelmünkhöz, az anyaországhoz és honfitársainkhoz való közelséget és szolidaritást.

Példaadók ebben a szolidaritásban azok az itt jelenlevő honfitársaink, akik Amerikából és máshonnan visszalátogattak gimnáziumuk helyszínére, hogy együtt ünnepeljék ezt a 60-éves évfordulót. Nektek köszönhetjük, hogy ilyen ünnepélyes keretben és ilyen ünnepi érzelmekkel vagyunk most itt együtt ezen az évfordulón.

Nekünk, 56-os menekülteknek, ez a dátum egyben visszaemlékezés arra az évre, azokra az évekre, amelyek 60 évvel ezelőtt olyan radikális fordulópontot jelentettek életünkben.

Itt a Richard Wagner-Strasse-i Magyar Házban különösen érezzük közelségünket a magyarsághoz. A Ház oldalán állva úgy érezzük, hogy végvári vitézek vagyunk, akik a magyar kultúra egyik nyugati bástyáját védik. Kicsit szerénytelenül talán azt is mondhatnám, hogy nekünk, külföldön élőknek, a magyar kultúra ápolása különös érdem, mert számunkra állandó állapot, hogy az ár ellen hajóznak. Különös módon tudatában vagyunk annak is, hogy a magyarsághoz való odatartozásban nincsen semmiféle földrajzi vagy genetikai automatizmus, hanem ez a szív döntése kell hogy legyen.

Itt Innsbruckban mi egy érezzük, hogy a magyarság egyik korallszigete vagyunk, ahol a korallok között egyik sem fontosabb mint a másik, és mindegyikünk hozzájárul valamilyen módon a korallsziget gyarapodásához és növekedéséhez.

Mégis – az előbbinek ellentmondva – ezen a 60 éves évfordulón és visszapillantásban, az érettségi találkozón összegyűlt régi diákok előtt néhány nevet meg kell említeni. Az erények megérdemlik a dicséretet.

Szabados Péternek köszönhető, hogy minden lerakódott ezen a korallszigeten, ami a ház felújításához szükséges volt: a pince szigetelésektől kezdve, a modern konyhákon és fürdőszobákon keresztül a tetőcserepekig, és mindez mérnöki szaktudás kíséretében.

Meleghy Tamas és Hammerle-Tuczai Edit életük sok óráját töltötték a kultúrcentrum és diákothron adminisztrációjával, a rendezvények és érettségi találkozók szervezésével és a kiegyensúlyozott költségvetés létrejötte érdekében.

Hanák Beatrix a mögöttünk lévő 6 évtizeden keresztül nélkülözhetetlen és fáradhatatlan volt a szervezésben és a magyar kultúra terjesztésében.

Ugyanúgy a Schenk család minden tagja Gabitól Istvánig, koruknak megfelelő időszakokban.

Parreiner-Gersa Mártának köszönhető annak az ifjúsági csoportnak létrehozása és szervezése, amely ma az ünnepi keretet adja.

Továbbá Varga András, Wolszky Kázmér, Miklós Anikó, Zlatzky Gyöngyi, Tolnai Gábor, Dr. Balogh István, Magda Maria és Wachsmuth Tünde voltak nélkülözhetetlen, szorgalmas korallok; és persze Fejesék, Nagy Gyula, Soyer Erzs, Bakacsi Imre, Elek László, Szabó Ágoston, Berkesék, a gitárművész Gruber László; továbbá Raddáék, Hunyadi Péter, Tőkésék, Dipl.Ing. Tóth Zoltán és felesége Andrea.....A diákság képviselői: Kovacsik Otília, a diákokthoz vezetője és a cserkészvezetők Tánczos Noémi, Csernay Bence és Lengyel Bálint. (A nevek sorrendjében semmilyen rendszer nem található, ha valaki nem jutott hirtelen eszembe, megbocsájtást kérek, fontos csak az, hogy mindenki mint szorgalmas korall működött....).

Volt konzulunk Lantos Ferenc a diplomácia területén, Dr. Szentkereszti György a kultúra terjesztésében erősítették a korallszigetet a hullámverés ellen.

Különös köszönet Nagy Frigyes mérnök úrnak, az IMEASZ elnökének, a mai és sok más est szervezéséért.

Végül is papunknak Nagy-György Attilának és diakónusunknak Hirschberger Raimundnak köszönjük a lelki erősítést és békét, amire szükség lesz az elkövetkezendő évtizedekben is.

Nem maradhatnak megemlékezés nélkül honfitársaink, akik ezt a 60 éves évfordulót nem élték meg: Gróh Béla, Morel Gyula, Vass György, Németh József, Magda Szilveszter, Szabó-Alapi Emese, Haberbann Ibolya, Sapinsky Piroska, Bajtrok László, Honffy Mária; Horváth Máriát a múlt héten temettük. Alázattal, szeretettel, köszönettel gondolunk ma Rátok!

Ezen a 60 éves évfordulón, nemzeti ünnepünkön, Bánk Bán szavaival szeretnénk hálásan mondani „Hazám, hazám Te mindenem, tudom, hogy életem Neked köszönhetem.“ Neked köszönhetjük azokat az értékeket, amelyeket szüleinktől kaptunk, és Neked köszönhetjük azt a magyar kultúrát, amely életünket gazdagítja.

A szózatot, mi külföldön élő magyarok nem fundamentalista módon értelmezzük. A magyar kultúra a mi szellemi hazánk, ennek maradunk hívei rendületlenül, ettől nem akarunk elszakadni, és így legyen ez bölcsőnkől sírunkig!